

Az MTMT és az Intézeti Repozitóriumok összekapcsolása – bevezetési tapasztalatok

SZLUKA PÉTER

SEMMELWEIS EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁR

PSZLUKA@LIB.SOTE.HU

A repozitórium

2

Néhány tulajdonsága

- ▶ Elektronikus dokumentumok hosszú távú tárolására szolgál
- ▶ Különböző interfészekon keresztül hozzáférést biztosít a dokumentumokhoz emberek és gépek számára is. (Open Access támogatás)
- ▶ A hozzáférés szabályozható (Nyilvános, korlátozott)
- ▶ Az elektronikus dokumentum metaadatait is tárolja

Az MTMT

- ▶ Valószínűleg nincs szükség a bemutatására...
- ▶ Egyre nagyobb ütemben bővül
- ▶ Egyre jobb a bibliográfiai adatok minősége
- ▶ Bibliográfiai adatbázis, nem tárol dokumentumokat, de
 - ▶ Bármilyen tartalomra mutató link felvihető (külső linkek)
 - ▶ A link hozzáférése jelölhető (Open Access...)

A kapcsolat előnye

4

- ▶ A repozitóriumba eddig is felvihető volt a dokumentum, majd külső linkként beilleszthető az MTMT-be

De

- ▶ A metaadatokat a repozitóriumba is fel kell vinni (Erőforrás igény, hibalehetőség)
- ▶ Ha a dokumentum több repozitóriumban is szerepel, mindegyikben külön-külön el kell végezni a feladatot. (Még több erőforrás igény, újabb hibalehetőség)

A kapcsolat megvalósítása

- ▶ SWORD protokoll
- ▶ Az MTMT-ből kezdeményezhető a feltöltés
- ▶ Egyszerűen, pár kattintással feltölthető a dokumentum

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://vm.mtmt.hu/kommunikacio/index.php?menuid=540&DocumentID=1344964&adm=1>. The page title is "Teljes dokumentum feltöltése repozitóriumba". Below the title, there is a section "Keressünk idézetet! A modern orvosi könyvtár idézet kereső adatbázisainak használata". The main content area is titled "Az alábbi repozitórium(ok)ba szeretném feltölteni a közleményhez tartozó teljes dokumentumot:". It contains a list of repositories: REAL (PDF, max. 64MB, 5 db), SE Repozitórium (PDF, max. 50MB, 1 db), SZTAKI (PDF, max. 64MB, 4 db), and CorvinusKutatasok (PDF, max. 64MB, 5 db). Below this list, there is a "hozzáférési szint:" dropdown menu set to "nyílt hozzáférés". There is also a "megjegyzés:" text area. Below the text area, there is a section "Teljes dokumentum fájl(ok)" with a note: "Megjegyzés: A felölthető fájlok méretére, darabszámára és típusára vonatkozó megkötéseket kérem tekintse meg a kiválasztott repozitórium megnevezése melletti zárójeles részben." Below this note, there is a "Fájl kiválasztása" button, a text input field with "Nincs fájl kiválasztva", a checkbox for "fájllra mutató URL illetve URI", and a text input field. Below this, there is a section "Még egy fájl hozzáadása >" with a "Jogi nyilatkozat" section. The "Jogi nyilatkozat" section has a checkbox for "Jogi nyilatkozat elfogadása (Jogi nyilatkozat)" which is checked. At the bottom, there is a button "teljes dokumentum feltöltése repozitórium(ok)ba".

A kapcsolat megvalósítása (folytatás)

- ▶ A metaadatok az MTMT bibliográfiai rekordjából automatikusan átadódnak.
- ▶ Eprints3 / Dspace támogatás, MTMT és tagintézmények közös fejlesztésének eredménye
- ▶ Intézeti / Nyilvános repozitóriumok kezelése (Ha az adott repozitórium igényli, csak olyan publikációkból kezdődhet a feltöltés, melyekben legalább egy szerző az intézményhez van rendelve)

Munkafolyamat

7

- ▶ Első lépés az MTMT-ből történő feltöltés kezdeményezése. A repozitórium által szolgáltatott külső link láthatóvá válik a feltöltő számára MTMT-ben.
- ▶ A repozitórium saját hatáskörben dönthet a dokumentum ellenőrzéséről, befogadásáról. Amennyiben a dokumentumot a repozitórium munkatársai ellenőrzik, ez valamennyi késleltetést okoz.
 - ▶ Honnan tudja meg a feltöltő, hogy a repozitórium befogadta-e a dokumentumot? Az MTMT elküldi a feltöltő (vagy nevében eljáró adminisztrátor) címét, értesítés küldhető.
- ▶ Az MTMT-ben a link érvényesítése, OA formájának megadása, melynek során az elnyeri végső funkcióját, a link nyilvánossá válik.

Repozitórium Minősítés

- ▶ Az MTMT-hez kapcsolt repozitóriumoknak önértékelésen alapuló minősítésen kell átesniük a hosszú távú működés biztosításának érdekében
- ▶ Működési feltételek biztosítása (szervezeti, műszaki, munkafolyamat)
- ▶ OAI-PMH kompatibilitás
- ▶ Nyilvánossági követelmény: 75%-a a feltöltött dokumentumoknak nyilvános kell, hogy legyen.

Szerzői archiválás

9

Nem OA megjelenésű (Zöld út) dokumentumok esetén

A Publikáció változatai

- ▶ Preprint: lektorálás előtti kézirat (Nem használt a Semmelweis Repozitóriumban)
- ▶ Postprint: végleges lektorált kézirat
- ▶ Kiadói változat: a ténylegesen megjelent, szerkesztett változat

Általános archiválási engedélyek

- ▶ Kiadói változat általában ritkábban archiválható
- ▶ Postprint / Preprint gyakrabban archiválható
- ▶ Az archiválható dokumentumok aránya nem elég nagy
- ▶ SHERPA/RoMEO: Kiadók OA irányelvei, csak tájékoztatásra
- ▶ Szerzői nyilatkozat szükséges

Bevezetési Tapasztalatok

10

- ▶ Pilot feltöltés néhány intézet lektorált folyóiratokban megjelent eredeti közleményei
- ▶ Az OA publikálás csak részben előírás
- ▶ Postprint változat beszerzése újdonságnak számít
- ▶ Nagy a korlátozott módon feltölthető dokumentumok aránya, kérdéses a 75%-os küszöb elérése
- ▶ Szerző hozzárendelés hiánya problémát okozhat (Főként tanszéki együttműködés esetén)
- ▶ Szerzői nyilatkozatok?

Integritás kérdése

11

- ▶ A repozitóriumnak csak a legszükségesebb metaadatok tárolását érdemes megvalósítani, de ez a különböző aggregátor igények miatt majdnem az összes bibliográfiai metaadat...
- ▶ Jobb módszer a visszalinkelés az MTMT-re a teljes bibliográfiai rekord tárolása helyett.
- ▶ Ennek ellenére két külön adatbázisról van szó, így az integritás sérülhet:
 - ▶ Az MTMT vagy a repozitóriumi rekord módosul a feltöltés után (Csak a közösen tárolt metaadatok módosulása számít)
 - ▶ MTMT rekord egyesítés (várhatóan folyamatosan csökken az előfordulása)
 - ▶ Repozitóriumi link törlése az MTMT-ben, vagy a dokumentum törlése a repozitóriumból (árva linkek)

Integritás problémák: Létező megoldási lehetőségek

- ▶ Ideális eset: A repozitóriumba történő feltöltés az MTMT rekord adminisztrátori ellenőrzése (miután a rekord várhatóan nem módosul) után történik. (nehéz megvalósítani, ráadásul a szerző hozzárendelés is változhat a feltöltés után)
- ▶ Kézi párhuzamos javítás (hibalehetőség)
- ▶ Törlés, majd újbóli feltöltés SWORD-el. (Csak az MTMT link véglegesítése előtt lehetséges!
Ellenpélda!!)

Összegzés

13

- ▶ Az MTMT és az intézményi repozitóriumok kapcsolata csökkenti a felhasználók adminisztrációs terheit
- ▶ Sikeres együttműködés az MTMT és a partner intézetek között
- ▶ Az intézeti nyilvános archiválás megvalósításához a jelenleg használt feltöltési folyamat átszervezésére van szükség

Köszönöm a figyelmet!